

ДОСВІД КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З БІОСТАТИСТИКОЮ У ФОРМУВАННІ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Белікова І.В., Плужнікова Т.В., Костріков А.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються методичні питання формування в студентів практичних навичок щодо ведення медичної документації як необхідної складової майбутньої професійної діяльності.

The article deals with methodological issues of mastering practical skills of medical records as a necessary component of future professional activity.

Ключові слова: соціальна медицина, статистика здоров'я, облікова документація.

Згідно з «Концепцією розвитку громадського здоров'я» здоров'я населення – одна з найвищих цінностей, необхідна передумова соціально-економічного розвитку країни. Створення оптимальних умов для реалізації потенціалу кожної особи впродовж усього життя, досягнення європейських стандартів якості життя і благополуччя населення – одне з основних завдань, визначених Стратегією сталого розвитку "Україна - 2020", схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5 і передбачених частиною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої [4].

Вищі навчальні заклади і заклади післядипломної освіти системи МОЗ України беруть активну участь у реалізації реформ сфери охорони здоров'я шляхом кадрового забезпечення пілотних регіонів і наукового обґрунтування процесу реформування галузі.

Необхідність зміни системи медичної освіти зумовлена численними факторами: стрімким зростанням обсягів медичних відомостей; швидкою зміною самого розуміння подій, фактів, явищ; недостатнім часом на передавання необхідних знань; нескінченною розмаїтістю фізіологічних і патологічних станів організму людини [1].

Не викликає сумніву, що одним із найважливіших чинників здійснення позитивних змін у підготовці студентів-медиків є усвідомлення ними не тільки закономірностей внутрішньогалузевих процесів, а й бачення системи охорони здоров'я як елемента загальної державної системи у взаємозв'язку і взаємодії з іншими сферами діяльності держави.

Загальновідомо, що правильно організоване проведення практичних занять – запорука чіткого закріплення, переведення в довготривалу пам'ять теоретичних знань, формування навичок і вмій із тієї чи тієї навчальної дисципліни, оволодіння апаратом наукових досліджень [3].

Практичне заняття (гр. praktikos — діяльний) — форма навчального заняття, під час якої науково-педагогічний працівник організовує для студентів аналіз окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформульованих завдань.

Правильно організовані практичні заняття мають велике виховне та практичне значення (реалізують дидактичний принцип зв'язку теорії з практикою) й орієнтовані на вирішення низки завдань:

- поглиблення, закріплення і конкретизацію знань, отриманих на лекціях і в процесі самостійної роботи;
- формування практичних умінь і навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності;
- розвиток умінь спостерігати та пояснювати явища, що вивчаються;
- розвиток самостійності тощо.

Практичні заняття мають відповідати таким вимогам:

- розуміння з боку студентів необхідності володіти базовими теоретичними знаннями;
- усвідомлення необхідності вироблення вмій і навичок, що мають професійну спрямованість;
- забезпечення оптимальних умов для формування вмій і навичок (санітарно-гігієнічних, дидактичних, виховних);
- навчання студентів раціональних методів оволодіння вміннями і навичками;
- забезпечення самостійної діяльності кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності у формуванні вмій і навичок студентів;
- розроблення завдань для практичних занять із чіткою професійною спрямованістю;
- широке включення в систему практичних занять творчих завдань;
- систематичний контроль за виконанням практичних завдань;
- постійне заохочення практичної навчальної діяльності студентів.

У сучасних умовах усе більшу роль в управлінні охороною здоров'я відіграє медична статистика. Її особливість насамперед полягає у вивченні не поодиноких випадків, а масових явищ. За допомогою кількісних методів дослідження і врахування впливу конкретних соціально-економічних та екологічних факторів медична статистика виявляє основні тенденції і закономірності формування громадського здоров'я та розвитку системи охорони здоров'я в цілому.

Системні принципи управління діяльністю передбачають безперервний зв'язок управління й інформації. Науковці вважають, що ефективно можна управляти лише там, де є достатньо інформації. Особливу значимість має фундаментальний принцип зворотного зв'язку, відповідно до якого інформація про функціонування керованої системи або її елемента передається суб'єкту управління, який таким чином отримує можливість корегувати управлінський процес. Відсутність зворотного зв'язку призводить до зниження ефективності управління, навіть до повної втрати керованості системи. Принцип зворотного зв'язку покладений в основу контролю якості медичної допомоги, який розглядається як одна з провідних функцій управління. Контроль якості спрямований на визначення відповідності реальних характеристик організації медичної допомоги і виконання медичних технологій цільовим критеріям якості [2].

З огляду на значення статистичної інформації та зростаючу відповідальність щодо медичної інформації, актуальним стає опанування студентами-медиками практичних навичок щодо ведення основної облікової документації та усвідомлення її значення.

Для оцінювання ефективності засвоєння практичних навичок на кафедрі соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з біостатистикою впроваджено такий вид роботи як ведення медичної облікової документації, а також заповнення листків непрацездатності. Студентам пропонуються ситуаційні задачі, згідно з якими необхідно заповнити документи. За сприяння адміністрації академії типографським методом були роздруковані бланки облікової документації:

- талон для реєстрації остаточних (уточнених) діагнозів (ф. № 025-2/о);
- талон амбулаторного пацієнта в закладі загальної практики – сімейної медицини (ф. 025-6-1 /о);
- санаторно-курортна карта (ф. 072/о);
- довідка для одержання путівки (ф. 070/о);
- направлення на МСЕК (ф. 088/о);
- довідка №___ про тимчасову непрацездатність студента навчального закладу I-IV рівнів акредитації, про хворобу, карантин та інші причини відсутності дитини, яка відвідує загальноосвітній навчальний заклад, дошкільний навчальний заклад (ф. 095/о);
- лікарське свідоцтво про смерть (ф. 106/о);
- медична довідка про перебування дитини під наглядом лікувального закладу (ф. 103-1/о);
- карта хворого, який вибув зі стаціонару (ф. 066/о);
- листок непрацездатності.

Для підвищення якості підготовки студентів використовується потенціал викладача, який надає консультативно-методичну допомогу. Під час такої роботи студенти усвідомлюють значення ведення медичної документації, а також повторюють методику розрахунку й аналізу показників здоров'я населення і показників роботи лікувальних закладів,

Важливий етап будь-якого процесу, в тому числі навчального, – контроль. Контроль практичних навичок відбувається на останньому занятті у вигляді захисту.

Досвід роботи кафедри в цьому напрямі дозволяє робити висновки щодо ефективності застосування такої методики. Відбувається внутрішньодисциплінарна інтеграція, повторюється матеріал попереднього модуля, готується основа для вивчення наступних модулів дисципліни.

Підкреслимо, що якісне засвоєння практичних навичок розширює соціально-медичну свідомість студента, створює передумови для їх використання на високому професійному рівні. Крім того, методично продумане формування практичних навичок дає змогу узгодити теоретичний і практичний матеріал, стимулює зацікавленість у вивченні навчальної дисципліни, створює системні зв'язки між навчальним матеріалом, активізує мислення.

Список використаних джерел

1. Визначення компетенції в оцінці якості підготовки фахівців у системі безперервного професійного розвитку лікарів / Ю.В. Вороненко, А.М. Сердюк, О.П. Мінцер [та ін.] // Україна. Здоров'я нації. – 2007. – №1. – С. 37 – 41.
2. Гойда Н.Г. Медико-соціологічна інформація як інструмент управління якістю медичної допомоги / Гойда Н.Г., Горачук В.В. // Медична та біологічна інформатика та кібернетика: віхи розвитку: тези доп. конф. з міжнар. участю. – К., 2011. – С. 27.
3. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навчальний посібник / Г.М. Мешко. – К.: Альмамастер, 2012. – 200 с.
4. Розпорядження КМ України «Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я» від 30.11.2016 №1002-р.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Біланова Л.П., Кундій Ж.П., Андрейко С.С.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Медичний коледж

Розкрито питання застосування деяких видів і методів контролю як дидактичного засобу управління навчанням – забезпечення його ефективності приведенням до системи знань, умінь, навичок студентів, самостійного застосування здобутих знань на практиці, стимулювання їх до навчальної діяльності, формування прагнення до самоосвіти.

The article describes the application of some types and methods of control as a didactic mean of teaching management - providing its effectiveness by making the system of students' knowledge, abilities and skills, the independent application of the knowledge that was gained in practice, encouraging them to study, forming a desire for self-education.

Ключові слова: демократизація, якість освіти, попередній, поточний, підсумковий контроль, методи і засоби контролю знань студентів.

Сучасні політичні та соціально-економічні перетворення в Україні ставлять нові завдання перед системою освіти. Саме тому наша держава визначила нову стратегію її реформування, яка полягає в створенні привабливої та конкурентоспроможної національної системи вищої освіти України, а також у впровадженні європейських норм і стандартів освіти та науки [2]. Щоб їх реалізувати, необхідно вдосконалити структуру навчально-виховного процесу, методи навчання, організацію праці викладачів і студентів.

Однією з актуальних проблем, що значною мірою впливає на виконання поставлених завдань, є проблема організації контролю й оцінювання знань, створення системи оцінювання якості навчання студента яка найбільш адаптована до сучасних вимог.